

3
4 **วิกฤติการณ์เชื้อแบคทีเรียดื้อยาและการจัดการปัญหาแบบบูรณาการ**5
6 สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่แปด7 ได้พิจารณารายงานเรื่องวิกฤติการณ์เชื้อแบคทีเรียดื้อยาและการจัดการปัญหาแบบบูรณาการ^๑8 **รับทราบ** ว่ายาต้านแบคทีเรียเป็นยาที่สามารถช่วยรักษาการติดเชื้อแบคทีเรียให้หายและช่วยชีวิต
9 ของคนจำนวนมาก ในปัจจุบันได้เกิดวิกฤติรุนแรงจากการที่แบคทีเรียดื้อยาที่เคยใช้รักษาได้ผล ทำให้
10 โรคจำนวนมากรักษาได้ยากขึ้นหรือรักษาไม่ได้ โดยที่ปัญหายังทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเป็น
11 ปัญหาร่วมของทั่วโลก12 **รับทราบ** ว่าการใช้ยาต้านเชื้อแบคทีเรียเกินจำเป็นอย่างไม่สมเหตุผลหรือใช้ไม่ถูกต้องทั้งใน
13 สถานพยาบาลคนและสัตว์ ในชุมชน ในภาคเกษตรกรรม ตลอดจนการขาดการติดตามและควบคุมการ
14 ระบาดของแบคทีเรียดื้อยา เป็นสาเหตุของวิกฤติแบคทีเรียดื้อยา ในขณะที่การผลิตยาชนิดใหม่ขึ้นมา
15 ทดแทนแทบจะไม่มี หรือถ้ามีก็มักเป็นยาที่มีราคาแพงขึ้นมาก รวมทั้งอาจมีอันตรายมากขึ้นอีกด้วย16 **ตระหนัก** ว่าหากรู้จักควบคุมการใช้ยาต้านแบคทีเรียให้น้อยเท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์ และ
17 ควบคุมการกระจายของแบคทีเรียดื้อยาก็คงลดปัญหาได้ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการจัดการปัญหาอย่างบูรณาการ18 **ห่วงใย** ว่าประชาชนที่เจ็บป่วยจากการติดเชื้อแบคทีเรียชนิดที่ดื้อยาที่เคยใช้รักษาได้ดี อาจต้อง
19 ไปใช้ยาต้านเชื้อแบคทีเรียที่มีราคาแพงมากขึ้น หรือยาที่มีอันตรายมากขึ้น หรือในบางครั้งอาจไม่มียาที่จะใช้
20 รักษาได้ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อสุขภาพและชีวิต21 **ตระหนัก** ถึงกฎหมาย หรือระเบียบ กติกาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชื้อแบคทีเรียดื้อยา และ
22 การใช้ยาที่สมเหตุผล ยังไม่มีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ของปัญหา23 **เห็น** ว่าทุกภาคส่วนมีหน้าที่สำคัญในการช่วยแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้นได้แก่ภาคราชการ องค์กร
24 วิชาชีพ องค์กรที่ดูแลการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยบริการสุขภาพ ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม
25 สื่อมวลชน ตลอดจนภาคประชาชนและประชาสังคม26 **รับทราบ** ว่ากระทรวงสาธารณสุขโดยคณะกรรมการประสานงานและบูรณาการด้านเชื้อดื้อยา
27 แห่งชาติ กำลังดำเนินการจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การจัดการเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพของประเทศไทย28 **เห็น** ว่าการแก้ไขปัญหาจะประสบความสำเร็จ และมีความยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม
29 ขับเคลื่อนจากภาคส่วนต่าง ๆ และต้องมีกลไกกลางแห่งชาติที่เข้มแข็งในการบูรณาการ ดำเนินการอย่าง
30 จริงจังและต่อเนื่อง ใช้อองค์ความรู้และมีทิศทางที่ถูกต้อง รวมทั้งใช้แนวคิด “สุขภาพหนึ่งเดียว ของ คน-สัตว์-
31 สิ่งแวดล้อม”^๑เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๘ / หลัก ๑

1 จึงมีมติดังต่อไปนี้

2 ๑. ขอให้กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพหลัก
3 ดำเนินการเพื่อให้มีกลไกกลางแห่งชาติในการจัดการปัญหาวิกฤติแบคทีเรียดื้อยาอย่างบูรณาการ และเสนอ
4 คณะรัฐมนตรีผ่านคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เพื่ออนุมัติให้การจัดการปัญหาแบคทีเรียดื้อยาเป็นวาระ
5 แห่งชาติ ที่หน่วยงาน องค์กร ภาคีที่เกี่ยวข้อง สามารถประสานงานอย่างบูรณาการ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
6 รวมทั้งการมีศูนย์ข้อมูลกลางระดับประเทศ กลไกกลางนี้ทำหน้าที่บูรณาการการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ
7 จัดการเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพของประเทศไทย พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อประสานการดำเนินงานอย่าง
8 ต่อเนื่อง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับจากการจัดให้มีกลไกกลางแห่งชาติ สนับสนุนและติดตาม
9 ความก้าวหน้าและประเมินผล รวมทั้งสื่อสารการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการเชื้อดื้อยาต้านจุล
10 ชีพของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมร่วมกัน

11 ๒. ขอให้สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ติดตาม สนับสนุน หรือร่วมดำเนินการผลักดันในส่วนที่
12 เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ และแผนปฏิบัติการ และร่วมดำเนินการตามแผนดังกล่าวในส่วนที่
13 เกี่ยวข้องต่อไป

14 ๓. ขอให้สมัชชาสุขภาพจังหวัด ร่วมกับ/หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานกับภาคส่วนที่
15 เกี่ยวข้อง พิจารณาร่วมกันดำเนินการขับเคลื่อนในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดการใช้ยาต้าน
16 แบคทีเรียอย่างสมเหตุผลและการป้องกันการแพร่กระจายของแบคทีเรียดื้อยา ในส่วนที่สามารถดำเนินการ
17 ได้ในปัจจุบัน เช่น การร่วมสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนสังคมมีความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง การไม่ใช้ยา
18 ด้านแบคทีเรียที่เกินควรและการใช้ให้ถูกต้องตามที่แพทย์หรือเภสัชกรแนะนำ การร่วมกันดูแลไม่ให้มีการ
19 จำย/จำหน่ายยาต้านแบคทีเรียที่ไม่สมควร การหลีกเลี่ยงการใช้ยาต้านแบคทีเรียในเกษตรกรรม เป็นต้น

20 ๔. ขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการควบคุมตามกฎหมายด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแบคทีเรียดื้อ
21 ยาและยาต้านแบคทีเรีย ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง และ
22 กระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ ร่วมกันแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการจัดการด้านเชื้อ
23 แบคทีเรียดื้อยาทั้งในส่วนของยามนุษย์ ยาสัตว์ และยาพืชตั้งแต่การนำเข้า การขึ้นและทบทวนทะเบียนตำรับ
24 ยา การควบคุมการกระจายยาและการเข้าถึงยา การกำหนดพิกัดยาต้านแบคทีเรียทุกรายการ ฯลฯ พร้อม
25 ทั้งให้มีความเข้มงวดการดำเนินการตามกฎหมายให้เคร่งครัด

26 ๕. ขอให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
27 เช่นกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกรม
28 ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ สนับสนุนเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสุขภาพและด้าน
29 การเกษตร ในการร่วมกันสร้างความตระหนักรู้ และความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชน และเกษตรกร ผ่านการ
30 พัฒนาชุดความรู้เรื่องโรคและการดำเนินการของโรค การดูแลตนเอง การรักษาด้วยยาและไม่ใช้ยา การใช้
31 สมุนไพรทางเลือก การป้องกันการติดเชื้อและการระบาด เพื่อให้รู้เท่าทันประโยชน์และโทษของยาต้าน
32 แบคทีเรีย ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน
33 จนถึงระดับอุดมศึกษา เรื่องสุขอนามัย การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงความแตกฉานด้านสุขภาพ
34 (Health Literacy)

1 ๖. ขอให้หน่วยงานประสานหรือสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา เช่น คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข รวมถึงสถาบันอุดมศึกษา ร่วมกันกำหนด
3 วาระสำคัญของการวิจัยและพัฒนาทั้งประเด็นและหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชื้อแบคทีเรียดื้อยา พร้อม
4 ทั้งสนับสนุนงบประมาณเพื่อการศึกษาวิจัยและพัฒนาดังกล่าว

5 ๗. ขอให้สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาลร่วมกับสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน จัด
6 ระบบงานในสถานพยาบาลเพื่อเร่งรัดและสนับสนุนการจัดการปัญหาเชื้อแบคทีเรียดื้อยาโดยจัดให้มีบุคลากร
7 ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ จัดให้มีระบบป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค ระบบการจัดการ
8 รองรับการติดตามและตรวจสอบการใช้ยาต้านแบคทีเรีย และจัดให้มีห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานตามความ
9 จำเป็น

10 ๘. ขอให้สภาวิชาชีพด้านสุขภาพ องค์กรวิชาชีพด้านสุขภาพและภาคการศึกษา ด้วยการ
11 สนับสนุนของกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ

12 ๘.๑ พัฒนาแนวปฏิบัติในการใช้ยาต้านแบคทีเรียในระดับต่าง ๆ ของผู้สั่งใช้และแนวทางอื่น ๆ
13 ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยและรักษาโรคติดเชื้อ เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้

14 ๘.๒ สร้างความตระหนักในหมู่บุคลากรสุขภาพ ถึงความสำคัญของการเลือกใช้ยาต้าน
15 แบคทีเรียอย่างสมเหตุผล และผลกระทบจากการใช้ยาต้านแบคทีเรียเกินความจำเป็น

16 ๘.๓ เพิ่มกำลังคนแพทย์ด้านโรคติดเชื้อและพัฒนาศักยภาพด้านโรคติดเชื้อและระบาดวิทยาใน
17 โรงพยาบาลของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ พยาบาล เภสัชกร และบุคลากร
18 ด้านสุขภาพอื่นๆ เพื่อให้ร่วมเป็นทีมงานสุขภาพที่ร่วมมือกันในการจัดการปัญหา

19 ๘.๔ สนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการและหลักฐานเชิงประจักษ์แก่บุคลากรสุขภาพเพื่อให้เกิดการใช้
20 ยาต้านแบคทีเรียอย่างสมเหตุผล

21 ๙. ขอให้องค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยาต้านแบคทีเรียจัดทำแนวปฏิบัติขององค์กรและบุคลากรที่
22 เกี่ยวข้องกับการผลิต นำเข้า ขาย โฆษณาหรือส่งเสริมการขายยาเพื่อลดปัญหาเชื้อแบคทีเรียดื้อยาที่
23 สอดคล้องกับเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังรวมทั้งจัดระบบเพื่อ
24 ติดตามและเฝ้าระวังการปฏิบัติขององค์กรและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

25 ๑๐. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติรายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพ
26 แห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐